

N Tamvaklis: 17 juni - en tillfällig och osäker lösning för det grekiska politiska systemet

[Artikel från www.internationalviewpoint.org, juli 2012. N. Tamvaklis är medlem i OKDE-Spartakos, Fjärde internationalens grekiska sektion. Artikeln är ur senaste numret av sektionens tidning Spartakos. Översättning från engelska, Göran Källqvist.]

Valet den 6 maj orsakade en omvälvning av det grekiska politiska systemet och inledde en period av djup kris. Tillbakagången för PASOK, Ny Demokratis (ND) sönderfall, SYRIZA:s oväntade uppdykande som näst största parti, och en första förhoppning om en regering bestående av vänsterpartier fick inte bara larmklockor att ringa inom den grekiska härskande klassen utan också bland deras europeiska motsvarigheter.

Det tema som om och om igen slogs an av grekiska och europeiska politiska ledare, bankirer och borgerliga media, och med allt större intensitet ju mer valdagen den 17 juni närmade sig, var farhågor för att Grekland skulle lämna eurozonen – i syfte att skrämja befolkningen och bromsa den parlamentariska vänstervinden. Den 17 juni drog SYRIZA i första hand nytta av en fortsatt nedgång för de andra vänsterpartierna och PASOK. Men de misslyckades helt att vinna över de delar av arbetar- och medelklasserna som fortfarande satt fast i den dominerande borgerliga ideologin.

Resultaten från den 17 juni bekräftar att det grekiska politiska systemet balanserar på en spänd lina. Det enda verkliga argumentet var farhågor för vad som skulle hända om landet lämnade eurozonen – och det fick majoriteten av medelklasserna att återigen samlas kring ND, det största traditionella högerpartiet. Samtidigt röstade en betydande del av detta samhällsskikt, som drabbats hårt av den ekonomiska krisen, på det nya partiet inom den yttersta högern, ”Oberoende grekerna”, medan det nynazistiska ”Gyllene gryning” behöll sitt stöd. Detta visar att det för första gången har uppstått en nynazistisk rörelse inom det grekiska samhällets småborgerliga skikt. Till och med de mest skeptiska ”vänsteranalytiker” måste inse verkligheten i denna utveckling.

Den internationella scenen

Under uppehållet mellan de två valkampanjerna ledde möjligheten för att en vänsterregering skulle kunna komma till makten till en enorm ekonomisk och politisk oro på internationell nivå: aktie- och marknaderna gick ner, euron sjönk mot dollarn, en våg av panik svepte genom de härskande klasserna och en våg av hysteri i borgerliga media. Bankirerna och ”långivarna” knöt framtidsutsikterna av en vänsterregering i Grekland och en utmaning mot villkoren i memorandumerna direkt till Greklands utträde ur eurozonen – ett utträde som de själva medgav skulle kunna få okontrollerbara effekter på den världsomspännande ekonomiska balansen. En tänkbar dominoeffekt med efterföljande misslyckanden i andra länder (Spanien, Portugal, etc) är en möjlighet som orsakar panik bland politiska ledare över hela världen, inklusive Obama, Putin och den kinesiska ledningen. Så om resultaten vid de grekiska valen den 6 maj visade den kapitalistiska världsekonomin skrämmande instabilitet, trots regeringarnas desperata försök att ta sig ur raden av kriser, så ledde resultaten den 17 juni till en djup suck av lättnad, trots det allmänt erkända faktum att situationen fortfarande är extremt instabil och det största högerpartiets ”seger” bara tillfällig.

Europas politiska ledare har visserligen försäkrat sig om att kunna fortsätta sina lyxliv, men har icke desto mindre ett stort PR-problem med tanke på hur hopplös situationen är för många grekiska människor som saknar grundläggande nödvändigheter eller drunknar i bankskulder och skatter. Men de ständiga grova ingripandena från utländska ledare och bankirer för att skrämja det grekiska folket visar hur sårbara och instabila den borgerliga demokratins institutioner blir när de härskande klassernas verkliga intressen står på spel. Och vi lämnar åt sidan hur fullständigt maktlösa institutioner som EU-kommissionen och EU-parlamentet visade sig vara när de ställdes inför bankirernas

och industrimännens beslut i det starkaste europeiska landet, som inte tvekar att åderlåta de svagare ekonomierna och göra sig vinster på dem under krisen.

På detta sätt vill Europas härskande klasser, där Tyskland spelar första fiolen, inte bara skärma av resten av Europa från den grekiska ekonomiska krisen – vilket verkar mycket svårt trots ”nedskärningarna” av skulden och de olika memorandumerna. Det de framförallt fruktar är att de folkliga motståndsrörelserna mot deras politik ska utvecklas på europeisk nivå, vilket skulle kullkasta deras strategiska plan att lösa den ekonomiska krisen genom att fullständigt krossa arbetarklassens alla tidigare erövringar.

Sammantaget återspeglar detta att de europeiska politiska ledarna helt och hållet har anammat en politik att brutalt angripa arbetarnas inkomster och levnadsstandard. Denna politik framtvings av kapitalets desperata behov av en massiv ökning av utsagningsgraden, som kan göra det möjligt för vinsterna att hämta sig på den ”verkliga” ekonomiska nivån. Detta behov uttrycks på ett otvetydigt sätt i de skoningslösa åtstramningar som memorandumerna tvingar fram och även i den ekonomiska politiken med en ”hård” euro.

Motståndsrörelsens utveckling

I själva verket ägde valen rum under ett ökande tryck från folkets ilska, och den härskande klassen fruktade att den folkliga rörelsens ständiga tillväxt skulle kunna börja ta formen av självorganisering. Upproret inleddes förra året som ”torgrörelsen” och fortsatte med att skapa hundratals folkförsamlingar och sociala solidaritetsinitiativ, till och med skapande och utveckling av ”samverkan mellan facket gräsrotter”. Denna samverkans massiva och militanta närvaro i de större strejkmobiliseringarna var en allvarlig utmaning mot ledningarna för de två ”officiella” fackförbunden, GSEE (inom den privata sektorn) och ADEDY (inom den offentliga sektorn).

Men rörelsen med folkförsamlingar förblev utspridd och har hittills inte lyckats skapa någon central samordning. Rörelsen lyckades inte skaffa sig någon jämn och intensiv närvaro under denna period. Den kulminerade med de stora strejkerna i mitten av oktober förra året och i de till stor del spontana demonstrationerna den 28 oktober – som så småningom ledde till Papandreou-regeringens fall och skapandet av ”den svarta regeringsfronten” bestående av de tre ”memorandumpartierna” PASOK, Ny Demokrati och LAOS. Den fick sin höjdpunkt med den massiva demonstrationen den 12 februari som inledde samma tre partiers sönderfall och inledde perioden före valet. Det föreföll omöjligt att driva igenom det nya åtstramningspaket som planerats till juni utan ett nytt parlamentariskt bemyndigande.

Med valen den 6 maj hoppades den härskande klassen uppnå ett åtminstone tillfälligt andrum från folkets ilska och få möjlighet att bilda en koalitionsregering sammansatt av de två eller tre återstående ”memorandumpartierna”, en regering som skulle kunna genomdriva de nya åtgärderna och fortsätta arbetet att riva ner alla de eventuella tillfälliga erövringar som arbetarna gjort. Men valen i maj förhindrade åtminstone tillfälligt ett faktiskt genomförande av denna plan. Resultaten från den 17 juni ger dem å andra sidan en ny möjlighet att gå vidare, men under mindre gynnsamma förhållanden. De två ”memorandumpartiernas” (ND och PASOK) svaga majoritet och inblandningen av det påstådda vänsterpartiet DIMAR (”Demokratiska vänstern”) innebär att den nya regeringen kommer att ha en ytterst instabil karaktär.

De politiska krafterna

Inför det våldsamma angreppet från samtliga borgerliga krafter försökte SYRIZA desperat klamra sig fast vid ett ny-keynesianskt politiskt program: regeringsingripande till stöd för välfärdsstaten och inkomstfördelning genom att justera skattepolitiken. Men under den nuvarande ekonomiska krisen finns det inget manöverutrymme för att driva en sådan politik. I sina tal försökte Tsipras

återigen ta upp möjligheterna för ”reformer” (det vill säga samma tankar som socialister och socialdemokrater så ofta har upprepat i sina vallöften under de tidigare decennierna), och lade innan valen den 17 juni fram sin egen version av detta program: ”omstrukturering av produktionen”, modernisering av statens strukturer och skattesystemet. Detta är ett förslag att modernisera det borgerliga systemet mitt under dess nuvarande kris och arbeta inom systemets styrande mekanismer, det vill säga EU och finanspolitiken med en ”hård euro”. Det är helt omöjligt.

SYRIZA försummar inte bara att avvisa dessa mekanismer, de hoppas till och med reformera dem på europeisk nivå i de europeiska arbetarnas intressen. SYRIZA hävdar att allt detta går att genomföra med hjälp av en grupp kunniga och upplysta politiska vänsterledare – ekonomer och experter som är beredda att förändra de statliga mekanismerna. De ska granska den ”betungande” skulden och fastställa hur stor ”skälig” del av den som ska betalas! De kommer att fördöma låneavtalen ”på det politiska området och omförhandla låneavtalen på lagligt sätt”! Som vi har sett många gånger förut är detta ett projekt som antingen leder till att ambitiösa enskilda ledare införlivas i det härskande borgerliga politiska systemet eller tvingas ut ur det.

Skillnaden i detta fall är att den ekonomiska utvecklingstakten är mycket högre och de samhällliga processerna mycket starkare och motsägelsefulla. Stora delar av arbetarklassen inser hur utopiskt ett sådant program är, och antingen stöder de SYRIZA mot sin vilja eller förblir fast i den dominerande borgerliga ideologin.

Varken i Tsipras programmatiska tal eller hans uttalanden efter valet går det någonstans att hitta den folkliga rörelsen, utvecklingen av massinitiativ och självorganisering, utvecklingen av den sociala solidariteten – det vill säga de saker som är avgörande för en arbetarregerings politik.

För att kunna omvandla SYRIZA till en kraft som å en sidan grundar sig på den samhällliga rörelsen och å den andra verkligen aktivt stöder en utveckling av rörelsen, inklusive folkförsamlingar och arbetarkommittéer på arbetsplatserna, krävs en politik som innefattar en strävan efter verklig arbetarmakt, inte bara regeringsmakten. Det innebär att genast upphöra med betalningarna av skulden, nationalisera banksystemet och de stora företagen under arbetarkontroll, samtidigt som man bryter med det kapitalistiska EU:s mekanismer och euron. En sådan inriktning går långt utöver logiken och de politiska begränsningarna hos en rent reformistisk bildning som partiet SYN (Synaspismos) som är den dominerande kraften i SYRIZA.

Tvärtom hörde vi många löften som till stor del påminner oss om det vanliga snack som borgerliga politiker för fram före val. Att underblåsa massornas förväntningar om sociala förmåner och illusioner om en smärtfri parlamentarisk utväg ur krisen avvärjar och oskadliggör i grund och botten massrörelsen. Ännu värre är, som kommunistpartiets ledning rutinmässigt har betonat, att frustrationen när en framtida vänsterregering misslyckas att förverkliga sina vallöften kan få dramatiska och oåterkalleliga effekter på massornas medvetenhet. Yttersta högerns nuvarande framgångar i valen skulle då kunna bli förspelet till en massiv övergång till dessa partier.

”Gyllene gryning”-gängens fräckhet på gatorna i Patras och Aten några dagar innan valen den 17 juni gav en försmak på vad det skulle innebära med en mardrömsaktig totalitär framtid och en absolut terrorregim. Idag vänder sig den fascistiska terrorismen mot försvarslösa invandrare, men imorgon kommer den att användas mot arbetarrörelsen, fackföreningsmedlemmar, vänsterorganisationer och deras medlemmar för att krossa varje spår av kollektivt samhällsligt motstånd. Gyllene grynings gäng har redan accepterats av en betydande del av medelklassen som har utarmats eller hotas av fattigdom. Fascisternas översitteri och förment systemfientliga snack tilltalar en viktig del av ungdomen som letar efter en kraftfull direkt utväg ur det sönderfallande borgerliga systemet. De kan inte se att Gyllene gryning är det borgerliga systemets förgiftade frukt, kapitalismens irrationella logik driven till det yttersta. Gränslös individualism, upphävandet av all sorts kollektiv social solidaritet, hat mot främlingar, och agg mot alla som går emot dem leder till ett återopande och aktiv uppkomst av de mörkaste fördomar som lever kvar i dagens samhälle.

Efter valen den 6 maj inledde kommunistpartiets ledning en period av sekteristiskt raseri. Den beskriver hela tiden det fruktansvärda lidande som oundvikligen kommer att bli fallet om SYRIZA kommer till regeringsmakten, och tvår i bästa fall händerna som Pontius Pilatus. Enligt kommunistpartiets generalsekreterare Pappariga ligger ansvaret för all framtida utveckling helt och hållet hos folket, som ännu inte blivit tillräckligt moget för sociala förändringar. Kommunistpartiets byråkrati är oförmögen att inse sitt eget ansvar inför situationens allvar, än mindre inse varje verkligt uttryck för spontan folklig självorganisering och självmotivation. Den kan inte förstå att den snabba utvecklingen direkt påverkar folkmassornas medvetenhet och också kräver omedelbara positiva politiska förslag. Kommunistpartiets ledning upprepar bara påstått marxistiska profetior om "folkets omognad" för att understryka hur kapitalismens kris avgör utgången, om än med betydande fördröjning, och fördömer hela tiden SYRIZA för morgondagens förräderier. Det är nästan säkert att valresultatet den 17 juni kommer att kasta in kommunistpartiet i en intern kris som kan få en del positiva resultat för arbetarrörelsen.

Att utveckla en radikal vänsterkraft som på ett avgörande och effektivt sätt kan ingripa i politiken, som har ett perspektiv att göra mer än bara pressa en framtida vänsterregering att vara ståndaktig, utan istället arbetar för att hålla liv i protesternas energi och riktar in sig på att organisera massrörelsen, är en fråga om liv och död för det folkliga motståndet. Det var därför ANTARSYA deltog självständigt i valen den 17 juni. Det ANTARSYA behöver göra under valprocessen är att utveckla sina strukturer och stärka sina band till massorna. Valresultatet den 6 maj visade att ANTARSYA kan falla stora delar av befolkningen i smaken. Men valresultatet den 17 juni visar att stärkandet av dess masstöd ännu befinner sig i sin linda. ANTARSYA lyckades inte behålla lojaliteten hos de som den 6 maj röstade på dem på grundval av dess program. Den 17 juni vände sig dessa väljare i massor till det "realistiska" perspektivet på en SYRIZA-regering.

ANTARSYA uteslöts från den formella borgerliga politiska och mediala debattscenen, som hade gjort det möjligt att vända sig till bredare arbetarskikt. Samtidigt tilläts nynazisterna att delta. Men hundratals ANTARSYA-kämpar deltar hela tiden i den dagliga klasskampen på alla fronter. De är utan tvivel en av vänsterns och den grekiska arbetarrörelsens ärligaste och mest stridbara delar, en del som i årtal har kämpat mot den dominerande nyliberala ideologin och även för att göra motstånd mot SYN-partiets reformistiska elände och kommunistpartiets sekterism. De deltar aktivt i fackföreningarnas bas, i folkförsamlingar och sociala solidaritetsrörelser.

Själva existensen av ANTARSYA som en koalition av kämpar från olika politiska traditioner och med olika historiska referensramar ger ett levande exempel på hur det faktiskt är möjligt att skapa en bred front av arbetarmotstånd. För närvarande är ANTARSYA den enda politiska kraft som genom sin utveckling inte bara kan undvika en framtida dramatisk nedgång för arbetarrörelsen. Men den är för närvarande också – och viktigast – den enda kraft som kan utrusta arbetarrörelsen med en politisk strategi som kan leda till seger.